

Quicksan Wet natuurbescherming

Ontwikkeling Bedrijventerrein De Boschkamp te Hardenberg



COLOFON



BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

+316 83 77 25 48

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus



Quickscan Wet natuurbescherming

Ontwikkeling Bedrijventerrein De Boschkamp te Hardenberg

Leeuwarden, juli 2022

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk en rapportage:
Mevr. A. Wieringa

Autorisatie:
Dhr. J. Groen.

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX B.V. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2022). Quickscan Wet natuurbescherming/ Rho Adviseurs/ Ontwikkeling Bedrijventerrein De Boschkamp te Hardenberg. Rapport 22153. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	6
2.1	Flora.....	6
2.2	Vogels	7
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	7
2.2.2	Overige (broed)vogelsoorten.....	10
2.3	Zoogdieren	10
2.3.1	Vleermuizen	10
2.3.2	Overige beschermde zoogdiersoorten	12
2.4	Reptielen & amfibieën.....	13
2.5	Vissen	14
2.6	Ongewervelden	14
2.7	Gebiedsbescherming.....	15
2.7.1	Stikstofgevoeligheid	15
2.8	Houtopstanden	16
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	17
3.1	Overzicht beschermde soorten	17
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	17
3.2.1	Algemene broedvogels	17
3.2.2	Jaarrond beschermde nesten (bosuil & steenuil).....	18
3.2.3	Jaarrond beschermde nesten (huismus)	18
3.2.4	Vleermuizen (verblijfplaatsen)	18
3.2.5	Eekhoorn	19
3.2.6	Egel, grote bosmuis en kleine marterachtigen.....	19
3.2.7	Zorgplicht	19
3.2.8	Houtopstanden	19
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	20
4	LITERATUUR EN BRONNEN	21
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Overijssel	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -

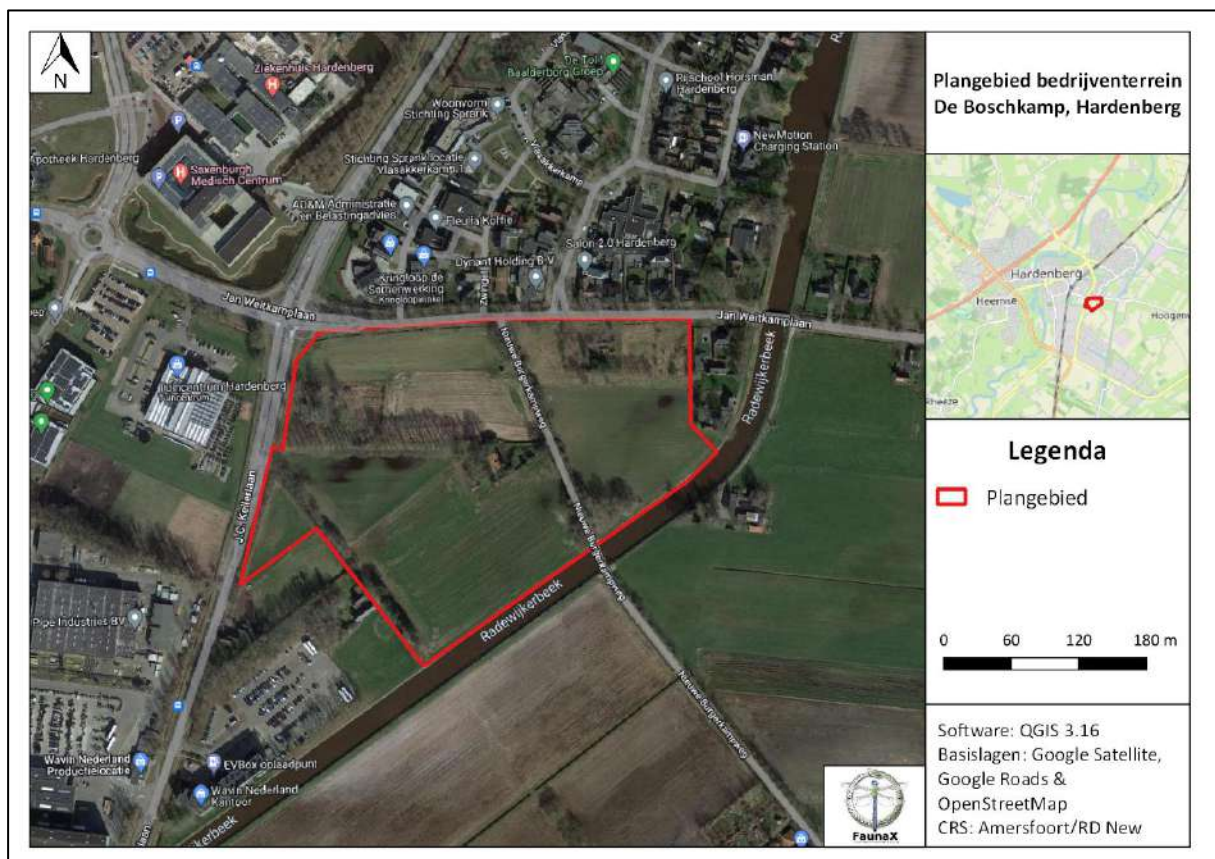
Wnb Houtopstanden	- 3 -
NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens agrarische percelen met bomensingels en een woonperceel om te vormen tot bedrijventerrein De Boschkamp te Hardenberg (figuur 1.1).

Omdat een deel van bovenstaande maatregelen een ruimtelijke ingreep betreft, dient een toetsing te worden uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). De verwachting is dat de Wnb medio 2022 zal worden opgenomen in de Omgevingswet. De toetsing in het kader van de Wnb vindt eerst plaats in de vorm van een quickscan gebaseerd op het onderdeel soortbescherming. In het kader daarvan is door Bureau FaunaX B.V. een analyse gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer aanwezige beschermde natuurwaarden. Hierbij ligt de focus op flora en alle diergroepen waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat beschermde soorten voor kunnen komen in het plangebied. Tevens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten van de voorgenomen plannen op in de omgeving liggende beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en NNN/EHS) (onderdeel gebiedsbescherming).



Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) te Hardenberg.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX B.V. het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op woensdag 29 juni 2022 en vond plaats onder zomerse weersomstandigheden (24°C, windkracht 2, half bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent NatuurNetwerk Nederland/Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedoooggebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bevindt zich oostelijk op de grens van de bebouwde kom van Hardenberg (figuur 1.1) en betreft agrarische percelen (figuur 1.2), een woonperceel (figuur 1.3), de Nieuwe Burgerkampweg en een afsplitsing van de J.C. Kellerlaan met aan weerszijden bomensingels (figuur 1.4) en een tweetal groenstroken. De noordelijke groenstrook wordt gekenmerkt door productiebos en een paardenweide (figuur 1.5) en de westelijke groenstrook wordt gekenmerkt door ruderaal beplanting en oude bomensingels (figuur 1.6). Binnen het woonperceel staat een woonboerderij bestaande uit twee verdiepingen, zadeldaken en licht gegolfde dakpannen. Daarnaast zijn er een drietal bijgebouwen aanwezig, een carport, een open opslagplaats en een kleine stalling. Het perceel rondom de bebouwing wordt gekenmerkt door gazon, struikgewassen en hoge loof- en dennenbomen. Het plangebied wordt omsloten door wegen met bomensingels (Jan Weitkamp laan en J.C. Kellerlaan), door het water *Radewijkerbeek* en door woonpercelen. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door industriegebied ten zuidwesten, agrarisch gebied ten zuidoosten en de bebouwde kom van Hardenberg met woonwijken en het ziekenhuis ten noorden van het plangebied.



Figuur 1.2. Impressie agrarische percelen binnen het plangebied.



Figuur 1.3. Impressie van het woonperceel binnen het plangebied.



Figuur 1.4. Impressie van de aanwezige wegen met bomensingels Nieuwe Burgerkampweg (boven) en J.C. Kellerlaan (onder) binnen het plangebied.



Figuur 1.5. Impressie van de noordelijke groenstrook binnen het plangebied.



Figuur 1.6. Impressie van de westelijke groenstrook binnen het plangebied.

Het planvoornemen betreft de realisatie van bedrijventerrein De Boschkamp waarbij de woning gesloopt zal worden en de Nieuwe Burgerkampweg wordt omgevormd tot groenstrook (figuur 1.7). Ook zullen de agrarische percelen worden omgevormd en onderverdeeld in bedrijfsperven. Daarnaast worden er vanaf de Jan Weitskampaan twee toegangswegen met groen aangelegd die met elkaar in verbinding staan. De noordelijke groenstrook zal vrijwel volledig worden omgevormd tot bedrijfsperven. De westelijke groenstrook zal gedeeltelijk worden omgevormd tot bedrijfsperven waarbij de bomensingels veelal behouden blijven.



Figuur 1.7. Conceptuële situatieschets van het planvoornemen (bron: Rho Adviseurs).

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Het plangebied wordt gekenmerkt door grasland met soorten zoals Engels raaigras, straatgras, smalle en brede weegbree, grote brandnetel, ridderzuring, winde, varen, vogelwikke, duizendblad, dagkoekoeksbloem, perzikkruid, kleeftkruid, Sint Janskruid, moerasandoorn, pitrus, rolklaver, zwaluwtong, vingerhoedskruid, grote teunisbloem en Jakobskruid (figuur 2.1). Het plangebied is vanwege voedselrijke habitateigenschappen ongeschikt voor beschermde flora en deze zijn ook niet aangetroffen.



Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied.

- Op basis van de waargenomen soorten en de (habitat)eigenschappen van het plangebied is het voorkomen van beschermde plantensoorten uit te sluiten.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

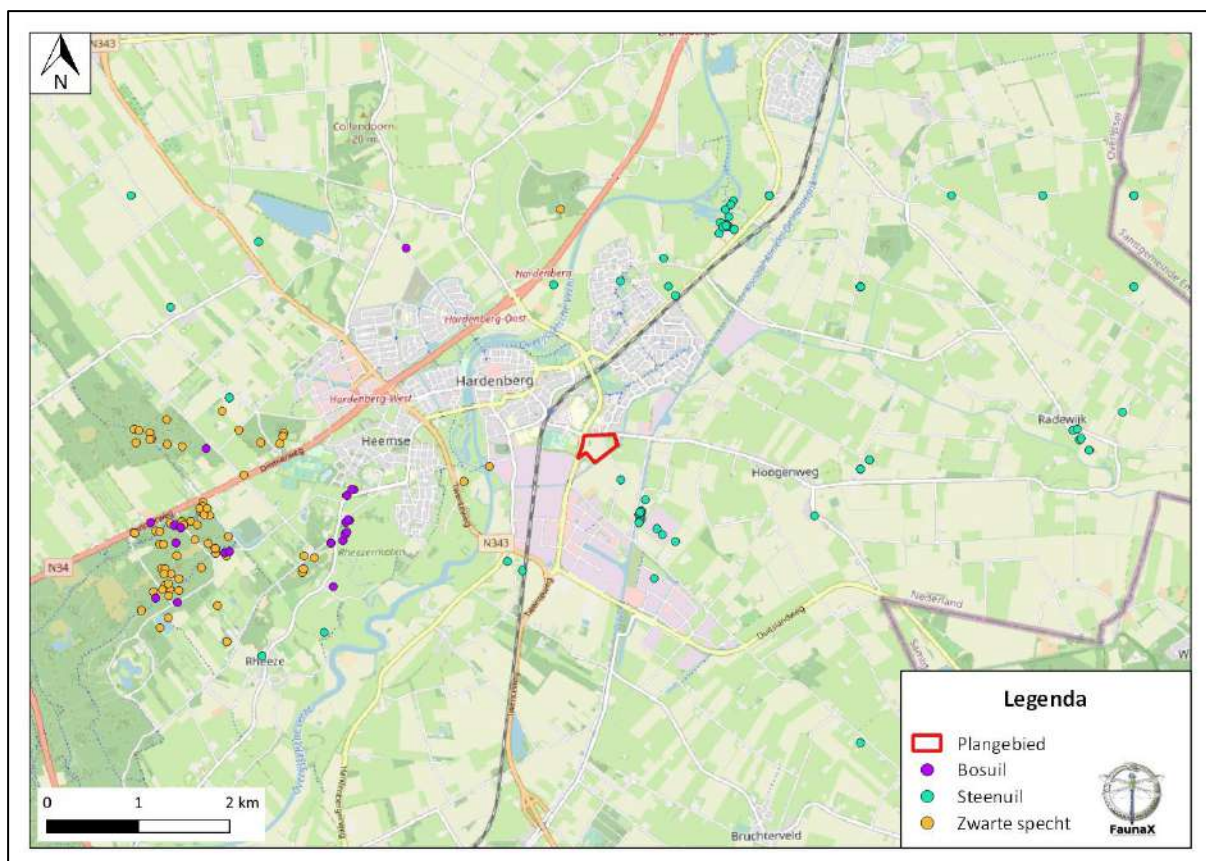
Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels/uilen. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen binnen het plangebied/invloedssfeer van de werkzaamheden zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van boomnesten, waarvan er één is aangetroffen (figuur 2.2). Dit nest is echter klein van formaat, waardoor op voorhand kan worden uitgesloten dat dit in gebruik is door roofvogels/uilen. Waarschijnlijk betreft het een houtduifnest. Negatieve effecten op jaarrond beschermde boomnesten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten.



Figuur 2.2. Aangetroffen boomnesten binnen het plangebied/invloedssfeer van de werkzaamheden.

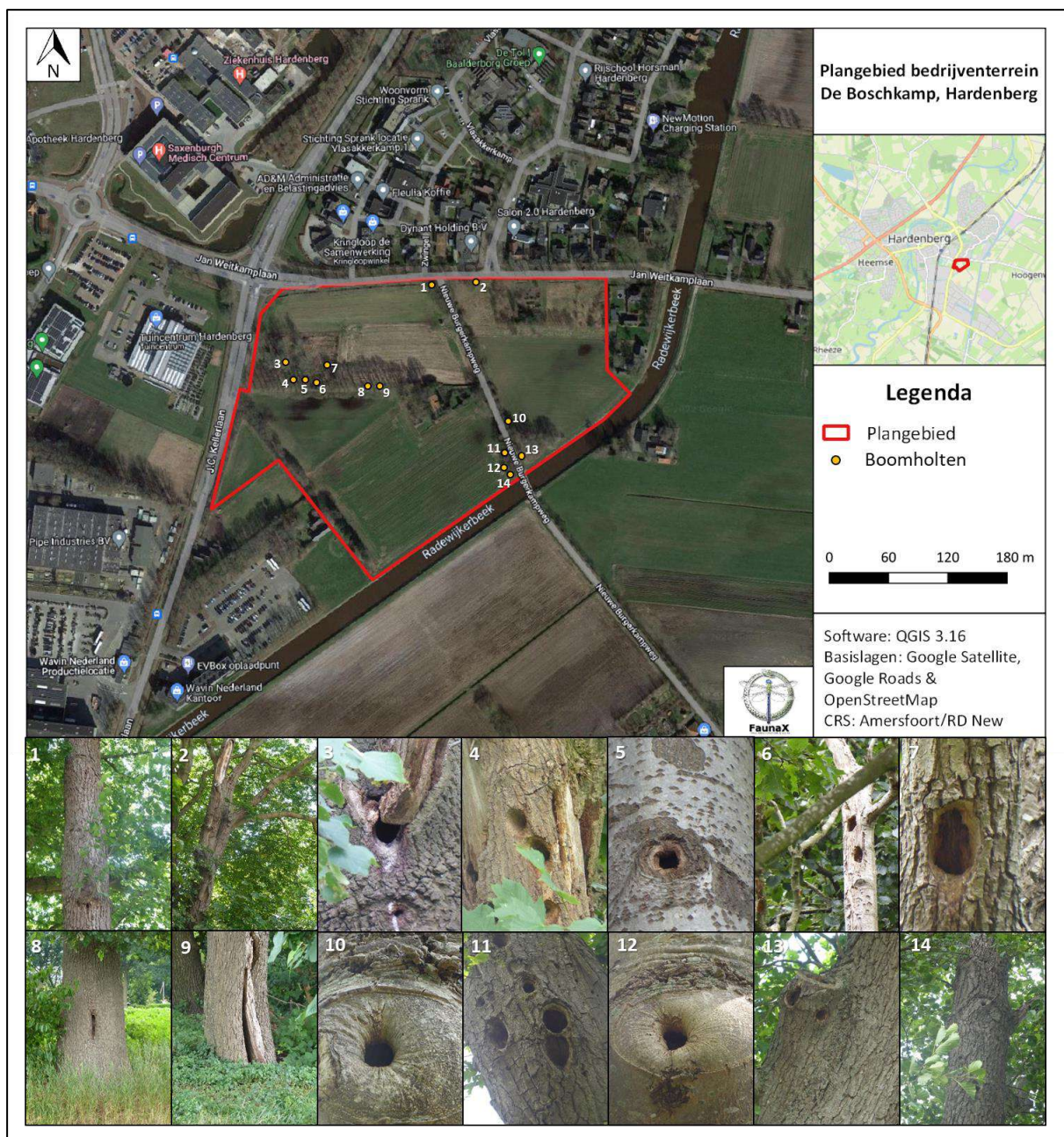
Er zijn naast jaarrond beschermde boomnesten van roofvogels/uilen ook andere typen nestplaatsen die jaarronde bescherming genieten, waaronder boomholten. Boomholten kunnen dienen als nestplaats voor de in Overijssel zwaar beschermde soorten zwarte specht, bosuil en steenuil, welke ook in de omgeving van het plangebied voorkomen (figuur 2.3). Er zijn binnen het plangebied vele boomholten aangetroffen (figuur 2.4) die geschikt zijn als nestplaats voor bovengenoemde soorten.

Van zwarte specht is bekend dat het een schuwe vogelsoort is, die voornamelijk in rustige bosrijke gebieden tot broeden komt. Het zwaartepunt aan waarnemingen ligt dan ook in bos- en heidegebied ten zuidwesten van het plangebied, met enkele waarnemingen in onder andere het Vechtpark Hardenberg. Van soortgelijk gebied met grote stukken groen is binnen het plangebied geen sprake. De kans op nestplaatsen van zwarte specht binnen het plangebied is op basis van habitateigenschappen naar ons inziens dermate klein en onwaarschijnlijk dat we het niet realistisch achten om met deze soort rekening te houden.



Figuur 2.3. Waarnemingen 2012 – 2022 van jaarrond beschermde boomholte bewonende vogelsoorten, bosuil, steenuil en zwarte specht in de omgeving van het plangebied (bron: NDFF).

Van bosuil concentreren de waarnemingen zich bij bos- en heidegebied ten zuidwesten van het plangebied. Van steenuil zijn er nabij het plangebied onder andere bij het Zonnepark Hardenberg veel waarnemingen gedaan, waaronder een indicatie van een broedend paar in 2022 (bron: NDFF). Van deze soorten is bekend dat ze zowel in bosrijk gebied als in kleinschalige cultuurlandschappen voorkomen, waartoe ook het plangebied behoort. Gezien de habitateigenschappen en voor met name de steenuil de nabijheid van waarnemingen, is het mogelijk dat bosuil en steenuil ook binnen het plangebied tot broeden kunnen komen. Tevens kunnen de agrarische percelen onderdeel zijn van het foerageergebied. Indien de bomen van met name de westelijke groenstrook worden gekapt, kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde nestplaatsen van bos- en steenuil niet op voorhand worden uitgesloten.



Figuur 2.4. Impressie aangetroffen boomholten binnen het plangebied.

Naast nestplaatsen met jaarronde bescherming in bomen zijn er ook gebouwd broedende vogelsoorten waarvan de nesten jaarronde bescherming genieten, zoals huismus, huiszwaluw, boerenzwaluw, gierzwaluw en kerkuil. Op voorhand kunnen nestplaatsen of vaste rust- en verblijfplaatsen van de beschermde zwaluwsoorten en kerkuil binnen het plangebied worden uitgesloten. De woning en bijgebouwen voldoen niet aan de habitateigenschappen om broedgelegenheid voor gierzwaluw te bieden vanwege afwezige ruimtes bij de nok of vergelijkbare ruimtes op grotere hoogte. Tevens is de woning minder geschikt door de geringe hoogte en de afgelegen ligging, wat de locatie minder geschikt maakt voor kolonievorming. Voor boerenzwaluw en huiszwaluw biedt de bebouwing wel broedgelegenheid vanwege overstaande dakelementen en toegankelijke bijgebouwen waar ze onder kunnen nesten. Echter zijn er geen indicaties van aanwezigheid (nesten, sporen dan wel individuen) aangetroffen tijdens het veldbezoek. Voor kerkuil is de woning ontoegankelijk door afwezigheid van grote openingen. De bijgebouwen zijn wel toegankelijk en zijn volledig geïnspecteerd op indicaties van aanwezigheid van kerkuil (sporen of braakballen), welke niet zijn aangetroffen.

Het plangebied biedt wel broedgelegenheid voor huismus. Huismussen kunnen onder andere in de bebouwing van het woonperceel maar ook bij de westelijke groenstrook in de met hederen overwoekerde bomen tot broeden komen. Naast de aanwezigheid van nestgelegenheid zijn er in de omgeving voldoende opgaand groen en stofbad en aanwezig om het plangebied als functioneel leefgebied van de soort te kunnen beoordelen. Negatieve effecten van de werkzaamheden op nestplaatsen van huismus binnen het plangebied kunnen daarom niet op voorhand uitgesloten worden.

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde (boom)nesten van roofvogels/uil en zwaluwen binnen het plangebied kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde nestplaatsen van bosuil en steenuil in boomholten binnen het plangebied kunnen niet op voorhand worden uitgesloten indien de bomen met holten worden gekapt.
- Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde nesten van huismus kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedseizoen. Het plangebied biedt mogelijkheden voor diverse soorten broedvogels, in de bebouwing, bomen, boomholten, struiken, oeverzones en nestkasten binnen het plangebied. Met het beoogde planvoornemen zal broedgelegenheid binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden vallen of verloren gaan. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op broedvogels waarvan de nesten alleen tijdens het broedseizoen bescherming genieten, kunnen dan ook niet op voorhand worden uitgesloten.

- Er kan niet op voorhand worden uitgesloten dat zich binnen het plangebied/ de invloedssfeer van de werkzaamheden nestplaatsen bevinden van vogelsoorten waarvan de nesten alleen tijdens het broedseizoen beschermd zijn.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Het plangebied is tijdens het veldbezoek beoordeeld op waarden voor vleermuizen. Hierbij is de nadruk gelegd op de aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen. Ook is gekeken of essentiële vliegroutes van vleermuizen door of langs het plangebied kunnen lopen en of er sprake kan zijn van een essentieel foerageergebied. Zowel verblijfplaatsen als essentiële vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen genieten namelijk bescherming.

Vleermuizen verblijven voornamelijk in boomholten of gebouwen, welke beiden binnen het plangebied aanwezig zijn. De woning beschikt over enkele ruimtes onder de dakpannen, onder gevelpannen en achter daklijsten via waar vleermuizen toegang kunnen krijgen tot verblijfplaatsen (figuur 2.5). Daarnaast zijn er veel boomholten binnen het plangebied aangetroffen die ogenschijnlijk geschikt zijn als verblijfplaats voor boom bewonende vleermuissoorten (figuur 2.4). Het plangebied kan daardoor als verblijfplaats van in de omgeving voorkomende gewone en ruige dwergvleermuis, bosvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en rosse vleermuis dienen (bron: NDFF).

Uitgaande van het planvoornemen (figuur 1.3) blijven de bomen mogelijk behouden bij de omvorming van de groenstroken. Negatieve effecten van de werkzaamheden op vleermuisverblijfplaatsen in boomholten kunnen dan ook op voorhand uitgesloten worden, mits deze bomen inderdaad niet worden gekapt. De woning zal echter met het planvoornemen worden gesloopt, waardoor negatieve effecten van de werkzaamheden op vleermuisverblijfplaatsen in de woning niet op voorhand kunnen worden uitgesloten.



Figuur 2.5. Impressie mogelijkheden tot verblijfplaatsen voor vleermuizen in de bebouwing binnen het plangebied.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden, afhankelijk van de soort, rechtlijnige landschapselementen zoals waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt. En als foerageergebied worden, wederom afhankelijk van de soort, vooral groenstroken en waterlichamen (voedselaanbod insecten) gebruikt. De groenstroken en bomensingels binnen en rondom het plangebied kunnen onderdeel zijn van een vliegroute en foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. De omgeving kent echter vergelijkbare elementen geschikt als vliegroute en/of foerageergebied, zoals de omliggende gebouwen en nabijgelegen groenstroken, waardoor het groen binnen plangebied geen essentieel foerageergebied/vliegroute voor vleermuizen betreft. Daarnaast zal het foerageergebied van de bomensingels en groenstroken, uitgaande van het planvoornemen, niet noemenswaardig in kwaliteit achteruit gaan.

Het plangebied grenst wel aan een watergang welke gebruikt kan worden als vliegroute en foerageergebied voor bijvoorbeeld meervleermuis. Ook hiervoor biedt de omgeving voldoende alternatieven zoals de Vecht en Kanaal Almelo- De Haandrik, waardoor het water van het plangebied geen essentiële vliegroute/foerageergebied betreft. Echter, vergeleken met de huidige situatie zullen de eigenschappen (de hoeveelheid verlichting na zonsondergang) van deze vliegroute mogelijk veranderen. Om de vliegroute van de Radewijkerbeek zoveel mogelijk in functie te behouden is ons vrijblijvende advies om de hoeveelheid lichtuitstraling tussen zonsondergang en zonsopkomst in de richting van het water tot een minimum te beperken.

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten én bebouwing binnen het plangebied kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van essentiële vliegroutes en/of foerageergebied voor vleermuizen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Het vrijblijvende advies is om lichtuitstraling richting het water te vermijden.

2.3.2 Overige beschermde zoogdiersoorten

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor overige beschermde zoogdiersoorten. De enige soorten die op basis van verspreiding én habitatvoorkeur redelijkerwijs binnen het plangebied voor kunnen komen zijn eekhoorn, das, egel en marterachtigen (bron: NDFF).

Het voorkomen van een verblijfplaats van das binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten. Er zijn tijdens het veldbezoek geen aanwijzingen van burchten of dassenpijpen aangetroffen.

Het plangebied biedt wel mogelijkheden voor boommarter om te verblijven, door aanwezigheid van boomholten, waaronder enkele grote holten bij de westelijke groenstrook. De boommarter is echter een soort waarvan het leefgebied grote bosrijke gebieden betreft. De omstandigheden van het plangebied zijn daarom als suboptimaal te beoordelen als leefgebied voor de soort. Voor steenmarter biedt het plangebied geen tot weinig kansen op verblijven. De bebouwing beschikt namelijk niet over toegangswegen tot verblijfplaatsen naar bijvoorbeeld een kruipruimte of een zolder. Steenmarter heeft echter wel mogelijkheden tot verblijven onder een takkenhoop die is aangetroffen binnen het plangebied (figuur 2.6). Het is echter aannemelijker dat steenmarter de bebouwing in de directe omgeving boven een takkenhoop verkiest als verblijfplaats. Tevens zijn er tijdens het veldbezoek geen sporen van steenmarter aangetroffen. Voor zowel boom- als steenmarter zijn de habitateigenschappen van het plangebied als suboptimaal te beoordelen waardoor de kans op verblijfplaatsen van deze soorten naar ons inziens dermate klein en onwaarschijnlijk is dat we het niet realistisch achten om met deze soorten rekening te houden.



Figuur 2.6. Aangetroffen takkenhoop geschikt als steenmarter verblijfplaats.

Van eekhoorn, egel, grote bosmuis en kleine marterachtigen kan het voorkomen van verblijfplaatsen binnen het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten. De aanwezige boomholten kunnen door eekhoorn gebruikt worden als verblijfplaats. Daarnaast bieden de groenstroken en houtsingels vanwege de omvang voldoende dekking en voedselaanbod om als geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel), grote bosmuis en egel te kunnen dienen. Voor egel biedt de tuin van het woonperceel ook geschikt leefgebied.

Uitgaande van het planvoornemen blijven de groenstroken veelal behouden. Echter enige aantasting, ook ter verbetering van de natuurwaarden, kan gevolgen voor bovengenoemde soorten met zich meebrengen. Zo kunnen verblijfplaatsen verloren gaan. Negatieve effecten van de werkzaamheden op het leefgebied van kleine marterachtigen, egel, eekhoorn en grote bosmuis kunnen dan ook niet op voorhand worden uitgesloten.

De aanwezigheid van andere beschermde zoogdiersoorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Binnen het plangebied kunnen ook andere, lichter beschermde zoogdieren voorkomen, zoals haas en mol. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op leefgebied van kleine marterachtigen, eekhoorn, egel en grote bosmuis kunnen naar ons inziens niet op voorhand worden uitgesloten.
- Het voorkomen van overige beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op basis van verspreidingsgegevens en/of habitateigenschappen op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied kunnen ook andere 'licht' beschermde soorten voorkomen, zoals haas en mol. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen & amfibieën

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen en amfibieën. In de omgeving van Hardenberg komen adder, hazelworm, levendbarende hagedis en muurhagedis voor (bron: NDFF). Van adder, hazelworm en levendbarende hagedis concentreren de waarnemingen zich in heide- en bosgebied ten zuidwesten van Hardenberg. Vanwege de aanzienlijke afstand tot het plangebied en de habitateigenschappen van het plangebied kan het voorkomen van deze reptielen binnen het plangebied op voorhand worden uitgesloten. Van muurhagedis zijn er waarnemingen uit het industriegebied ten zuiden van het plangebied bekend. Dit betreft een geïntroduceerde populatie waarvan niet zeker is of deze stand heeft weten te houden (de laatste waarnemingen zijn van 2020). Het industriegebied biedt minimaal geschikt leefgebied voor de soort vanwege de bestrating, stenen gebouwen en daardoor warme microhabitats. Van soortgelijk habitat is binnen het plangebied geen sprake. Op basis van habitateigenschappen kan het voorkomen van muurhagedis en andere reptielen binnen het plangebied op voorhand worden uitgesloten.

Uit Hardenberg en de ruime omgeving hiervan zijn waarnemingen van de beschermde amfibieënsoorten kamsalamander, knoflookpad, heikikker en poelkikker bekend (bron: NDFF). Binnen het plangebied is echter geen geschikt voortplantingswater aanwezig, door de droogvallende smalle greppels en de afwezigheid van bijvoorbeeld geïsoleerde, voedselarme poelen. De aangrenzende beek is tevens te voedselrijk en te weinig gebufferd om als voortplantingswater te dienen. Ook zijn in de directe omgeving van het plangebied geen andere waterlichamen aangetroffen die als voortplantingswater voor beschermde amfibieën kunnen dienen. Het is daarom niet aannemelijk dat het plangebied landhabitat van bovengenoemde soorten vormt. Negatieve effecten van de werkzaamheden op leefgebied van beschermde amfibieën kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Binnen het plangebied kunnen incidenteel wel andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen, zoals bruine kikker. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van leefgebied van beschermde reptielen en amfibieën binnen en vlak buiten het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten, zoals bruine kikker geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.5 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. Op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen kan het voorkomen van beschermde zoetwatervissen zoals grote modderkruiper op voorhand worden uitgesloten. Er zijn geen geschikte waterlichamen binnen het plangebied aanwezig en de aangrenzende beek zal met het planvoornemen niet worden aangetast.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde zoetwatervissen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.6 Ongewervelden

In de omgeving van het plangebied zijn verschillende waarnemingen van beschermde dagvlinders gedaan: aardbeivlinder, gentiaanblauwtje, grote vos, grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavvlinder en sleedoornpage (bron: NDFF). Daarnaast komen in de omgeving ook beschermde libellensoorten voor: beekrombout en gevlekte, oostelijke en sierlijke witsnuitlibel (bron: NDFF). Het plangebied bevat geen waardplanten of watervegetatie die essentieel zijn bij de voortplanting van bovengenoemde en andere beschermde ongewervelden. Daarnaast voldoet het plangebied niet aan de habitateigenschappen van het voortplantingshabitat van de beekrombout, een soort die langs de Vecht voorkomt (bron: NDFF). Tevens wordt de Radewijkerbeek niet aangetast. Op basis hiervan kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op beschermde ongewervelden binnen het plangebied worden uitgesloten.



Figuur 2.7. Impressie aanwezige (onbeschermde) ongewervelden binnen het plangebied.

- Op basis van habitateigenschappen kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden negatieve effecten zullen hebben op beschermde ongewervelden.

2.7 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied, zoals NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalig EHS), Natura 2000, ganzenoerageergebied of weidevogelgebieden aangesteld door de provincie Overijssel (bron: kaartenportaal provincie Overijssel).

- Het plangebied valt niet onder de NNN/EHS, ganzengebieden of weidevogelgebieden aangesteld door de provincie Overijssel. Een toetsing naar een mogelijk conflict tussen gebiedsbescherming en het initiatief is niet van toepassing.

2.7.1 Stikstofgevoeligheid

In de omgeving van het plangebied zijn de Natura 2000-gebieden Vecht- en Beneden-Reggegebied (7,8 km) en Engbertsdijksvenen (8,5 km) te vinden, zie figuur 2.8. Voor deze gebieden is hetzelfde stikstofgevoelige habitatype, herstellende hoogvenen, aanwezig. De kritische depositiewaarden (KDW's) van dit habitatype binnen de gebieden worden al overschreden door de achtergronddepositie (bron: AERIUS calculator). Binnen het plangebied zal tijdens de gebruiksfase van de nieuwe situatie de stikstofemissie echter evenveel of niet veel hoger zijn als in de huidige situatie. Daarnaast zal de minimale stikstofemissie niet direct bijdragen aan het verder overschrijden van de KDW's vanwege de relatief grote afstand tot de Natura 2000-gebieden. Een AERIUS-berekening uitvoeren is naar ons inzicht dan ook niet van toepassing. De provincie Overijssel is echter bevoegd gezag in dezen en bepaalt of het uitvoeren van een AERIUS berekening benodigd is voor de voortgang van dit project.

- Een Aerijs-berekening in het kader van Natura 2000 is naar onze mening niet nodig.



Figuur 2.8. Natura 2000-gebieden (paars) in de omgeving van het plangebied (rood) (bron: Natuur overzichtskaart Fryslân toegepast voor Overijssel).

2.8 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen de beoogde werkzaamheden wordt er uitgaande van het planvoornemen buiten de bebouwde kom mogelijk een houtareaal van meer dan 10 are of meer dan 20 bomen gekapt. Er is derhalve mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfsplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1. Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten het broedseizoen
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Bosuil Steenuil	Mogelijk	X				Vermijd boomkap. Anders → nader onderzoek
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Huismus	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Diverse soorten	Mogelijk		X			Nader onderzoek woning en mogelijk boomholten.
Zoogdieren	Eekhoorn	Mogelijk			X		Vermijd kap van bomen met holten. Anders → nader onderzoek
Zoogdieren	Egel Grote bosmuis Kleine marterachtigen	Mogelijk			X		Nader onderzoek
Vogels Zoogdieren Amfibieën	Algemeen voorkomende soorten	Mogelijk			X	X	Zorgplicht
Overig aandachtspunten		Aandachtspunt		Advies			
Houtopstanden		Meld- en herplantingsplicht		Ga na bij de gemeente of er een meld- en/of herplantingsplicht geldt voor de voortgang van het project.			

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar ons inzien doorgang vinden binnen het kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Algemene broedvogels

Het plangebied biedt mogelijkheden voor vogels om te broeden, bij de bebouwing, in bomen en struiken en de oeverzone van de Radewijkerbeek. Het gaat hier om soorten waarvan nesten alleen beschermd zijn tijdens het broedseizoen. Wij adviseren daarom om de werkzaamheden buiten de broedtijd uit te voeren. De broedtijd loopt grofweg van 15 maart – 15 juli. Er is echter geen standaard voor deze periode. Sommige soorten kunnen eerder of later in het jaar broeden.

Wat van belang is, is of er een broedgeval is (deze zijn altijd beschermd) en of er sprake is van wezenlijke verstoring van het betreffende broedgeval. Eventueel kan tijdens de broedtijd gewerkt worden, dit dient dan te gebeuren onder begeleiding van een ecooloog.

3.2.2 Jaarrond beschermde nesten (bosuil & steenuil)

De bomen met holten van met name de westelijke groenstrook binnen het plangebied bieden broedmogelijkheden voor bos- en steenuil. De omgeving biedt daarnaast voldoende foerageerplekken om het plangebied als geschikt functioneel leefgebied voor deze soorten te beoordelen. Bos- en steenuil nestplaatsen zijn jaarrond beschermd en gaan door de werkzaamheden mogelijk verloren. Ook de kap van omliggende bomen kan mogelijk tot gevolg hebben dat nestplaatsen de functionaliteit verliezen doordat er dekking verloren gaat. Ons advies is dan ook om de bomen met holten en zoveel mogelijk van de omliggende bomen te behouden. Indien dit niet mogelijk is, adviseren we nader onderzoek uit te laten voeren om de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van bos- en steenuil binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden door middel van drie gerichte veldbezoeken tijdens de ochtend of avondschemer in de periode 1 februari tot en met 30 april - waarbij er minimaal 1 maand zit tussen het eerste en het laatste bezoek. Overigens kan het daadwerkelijke gebruik van het nest plaatsvinden van begin februari tot en met half juli (Kennisdocument Steenuil, BIJ12). Wanneer er jaarrond beschermde nesten van bos- en/of steenuil binnen het plangebied worden vastgesteld, dient er een ontheffing te worden aangevraagd voor de desbetreffende soort(en). Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.3 Jaarrond beschermde nesten (huismus)

De bebouwing en de met hедера overwoekerde bomen binnen het plangebied bieden broedmogelijkheden voor huismus. De omgeving biedt daarnaast voldoende foerageerplekken om het plangebied als geschikt functioneel leefgebied voor de huismus te beoordelen. Huismusnestplaatsen zijn jaarrond beschermd en gaan door de werkzaamheden mogelijk verloren. Wij adviseren nader onderzoek uit te laten voeren om de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden door middel van twee of vier ochtendbezoeken (conform datumgrenzen SOVON, respectievelijk 1 april – 15 mei of 10 maart – 20 juni). Wanneer er jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied worden vastgesteld, dient er een ontheffing te worden aangevraagd voor deze soort. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.4 Vleermuizen (verblijfplaatsen)

De woning en een veertiental bomen met holten binnen het plangebied zijn geschikt bevonden voor vleermuizen om in te verblijven. De woning zal met het planvoornemen worden gesloopt, waardoor verblijfplaatsen van vleermuizen verloren kunnen gaan. Daarnaast blijven de bomen met holten uitgaande van het planvoornemen mogelijk behouden. Indien de bomen met holten toch worden gekapt, kunnen daarbij ook verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Wij adviseren nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen bij in ieder geval de woning en de te kappen bomen met holten. Het nader onderzoek zal gericht zijn op verblijfplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis, bosvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en rosse vleermuis. Dit dient te gebeuren aan de hand van veldbezoeken verspreid over de kraam- (15 mei – 15 juli) en de paarperiode (15 augustus – 1 oktober). De onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging.

Indien er verblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld binnen het plangebied, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.5 Eekhoorn

Binnen het plangebied zijn bomen aangetroffen met holten waar eekhoorn (en boommarter) mogelijkheden hebben om te verblijven. Uitgaande van het planvoornemen blijven de bomen mogelijk behouden. Indien de bomen met holten toch worden gekapt, kunnen verblijfplaatsen van eekhoorn (en boommarter) verloren gaan. Wij adviseren in dat geval nader onderzoek naar de aanwezigheid van desbetreffende soorten binnen het plangebied. Indien er verblijfplaatsen van bovengenoemde soort(en) worden vastgesteld binnen het plangebied, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.6 Egel, grote bosmuis en kleine marterachtigen

Het kan niet op voorhand worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van egel, grote bosmuis, bunzing, hermelijn en wezel (en steenmarter) in de groenstroken, bomensingels en voor egel de tuin binnen het plangebied aanwezig zijn. Met het planvoornemen worden in ieder geval de noordelijke groenstrook en de tuin omgevormd tot bedrijfspercelen. Met de beoogde werkzaamheden zullen verblijfplaatsen van bovengenoemde soorten mogelijk in functie achteruit gaan dan wel verloren gaan. We adviseren daarom om nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen binnen het plangebied. Het onderzoek kan worden uitgevoerd middels cameravallen of sporen onderzoek. Als dit niet mogelijk is dient op basis van ander onderzoek te worden vastgesteld of deze soorten inderdaad in het plangebied verblijven. Indien er verblijfplaatsen van bovengenoemde soorten worden vastgesteld binnen het plangebied, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.7 Zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in geval van schade aan deze soorten. Op deze soorten is wel de zorgplicht van toepassing. Deze kan tot uiting worden gebracht door zo te werken dat dieren de kans krijgen om te vluchten naar habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden of dieren (zoals vrijgestelde amfibieën) naar een dergelijke habitat te verplaatsen. Voor de voorwaarden waaraan vrijstellingen moeten voldoen wordt verwezen naar Bijlage I.

3.2.8 Houtopstanden

Binnen het planvoornemen worden mogelijk meer dan 10 are aan boomareaal of meer dan 20 bomen buiten de bebouwde kom gerooid. Hierdoor kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. We adviseren contact op te nemen met de gemeente Hardenberg voor meer informatie hierover.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart – 15 juli). Is dit niet mogelijk? → werken onder begeleiding van een ecooloog.
- **Bos- en steenuil:** Vermijd kap boomholten en omliggende bomen. Anders → nader onderzoek.
- **Huismus:** Nader onderzoek.
- **Vleermuizen (verblijfplaatsen):** Nader onderzoek woning en boomholten van te kappen bomen.
- **Eekhoorn (en boommarter):** Vermijd kap bomen met holten. Anders → nader onderzoek.
- **Egel, grote bosmuis, kleine marterachtigen (en steenmarter):** Nader onderzoek.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Naleven van de zorgplicht.
- **Houtopstanden:** Informeer bij de gemeente over houtopstanden.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

AERIUS Calculator

<https://calculator.aerius.nl/calculator/>

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

Kaartportaal Overijssel

<https://geo.overijssel.nl/viewer/app/master/v1?name=Atlas%20van%20Overijssel>

Kennisdocument Steenuil, BIJ12 versie 1.0 juli 2017

<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-019-Kennisdocument-Steenuil-1.0.pdf>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Natura 2000-gebieden Nederland

<https://www.natura2000.nl/gebieden/>

Natuur overzichtskaart provincie Fryslân toegepast op Overijssel

<https://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

RAVON

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

SOVON

<https://www.sovon.nl/nl>

Synbiosis

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=1&id=n2k19&topic=gevoeligheid>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Verspreidingsatlas Zoogdieren

<http://www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Overijssel

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Overijssel vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Overijssel is te vinden op <https://zoek.officiëlebezoekingen.nl/prb-2017-1927.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Overijssel.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Dwergmuis	Gewone pad
Dwergspitsmuis	Kleine watersalamander
Gewone bosspitsmuis	Meerkikker
Haas	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Overijssel, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Overijsselse gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.